

Astrakoncernen bryter mot gällande spelregler

I Gösta Tibblins beskrivning i Läkartidningen 11/96 av sin roll som ordförande i den vetenskapliga kommittén för Astras forum finns i första stycket ett par sakfel. Således deltog inte SFAMs dåvarande ordförande Jonas Sjögren i den vetenskapliga kommittén 1994. Dåvarande sekreteraren (jag) deltog däremot 1992. Ett grövre sakfel är påståendet att Jonas Sjögren skulle ha tvingat SFAMs vice ordförande att lämna 1996 års kommitté. Deltagande i denna kommitté kom upp på ett styrelsemöte i maj 1995, och på detta möte värdjade hela styrelsen till vice ordföranden att lämna kommittén, vilket han också sedan gjorde. Några medel att tvinga någon att lämna den ena eller andra sammanslutningen av kolleger har självfallet inte en ordförande eller en styrelse i SFAM!

Ensam arrangör

I överenskommelserna mellan Lif/Rufi, Landstingsförbundet och Läkarförbundet slås fast att »Vid utbildning kan företaget medverka endast som medarrangör tillsammans med (huvudman, sammanslutning av anställda, klinik, institution eller liknande)». Överenskommelserna finns presenterade i Läkarförbundets informationsskrift »Läkarinformation 94/95», sid 65–78. I den inbjudan som nyligen gått ut till Sveriges allmänmedicinare framgår att Astra är ensam arrangör. I detta avseende strider nämnda forum mot de överenskommelser som träffats. Att Distriktsläkarförbundets ordförande, liksom bland andra Gösta Tibblin, ingår i den vetenskapliga kommittén förändrar inte detta faktum.

Enligt gällande överenskommelser enligt ovan skall också riksarrangemang av den här typen prövas av läkemedelskommitté »inom det område där den enhet är belägen vilken avser anordna en utbildningsaktivitet i samarbete med läkemedelsföretag.» Mig veterligen har ingen läkemedelskommitté prövat Astras forum. Därför bryter också på denna punkt Astrakoncernen mot gällande spelregler för läkemedelsindustrins anordnande av information till läkarkåren.

KORRESPONDENS

Stort inflytande

Av Tibblins inlägg framgår att Astrakoncernen har avgörande inflytande över mötets innehåll. Astra väljer ämne för omkring hälften av symposierna. Ingenstans i inbjudan framgår vilka symposier som är att betrakta som rena Astrasymposier. Vad jag förstår av Gösta Tibblins inlägg har också Astrakoncernen stort inflytande över vilka moderatörer som bjuds in att leda symposier. Det finns ingen anledning tro att de enskilda föredragen styrs av Astrakoncernen, men redan den ovan skisserade tingens ordning är betänklig, och den strider definitivt mot UEMOs deklaration om att fortbildningens innehåll skall utformas av professionen och oberoende av fortbildningens finansiärer.

Det är däremot riktigt som Tibblin påpekar att UEMO anser att vetenskapliga föreningar, fackliga organisationer och institutioner skall samverka för att utveckla och säkra allmänmedicinarnas fortbildning. Att utveckla en sådan samverkan är också viktigt i Sverige och jag finner det angeläget att SFAM, DLF och de allmänmedicinska institutionerna utvecklar sitt samarbete och ger det fastare organisatoriska former för att allmänmedicinarnas fortbildningsprogram skall få full kraft att verka.

Björn Olsson
ordförande, SFAM

Replik:

UEMOs deklaration har följts

Allmänmedicinskt Forum 1990, 1992 och 1994 har varit av hög kvalitet. Det är allmänt omvittnat (bl a av Jonas Sjögren och i SFAMs egen tidning Allmänmedicin). Någon kritik från SFAMs sida rörande den vetenskapliga kommitténs samarbete med Astrakoncernen har inte hörts av.

Inför 1996 års Forum är tonen en annan. Anledningen är att SFAM i juli 1996 har en internationell kongress (sponsrad av läkemedelsindustrin). Jonas Sjögren försökte därför få mig att ställa in det populära Allmänmedicinskt Forum hösten 1996. Detta misslyckades.

Han försökte förmå Christina Fabian, ordförande i DLF, att lämna Allmänmedicinskt Forums vetenskapliga kommitté. Detta misslyckades.

Han lyckades, tydligen med SFAM-styrelsens hjälp, förmå styrelsens vice ordförande att lämna den vetenskapliga kommittén.

Av någon anledning förvränger Björn Olsson vad jag skriver i mitt inlägg. Där står att det är den vetenskapliga kommittén som bestämmer vilka ämnen som skall tas upp. Enligt överenskommelsen med industrin skall omkring hälften av ämnena ligga inom deras mycket vida intresseområden. Men det är den vetenskapliga kommittén som bestämmer vilka ämnen det blir. Det är också kommittén som väljer moderatörer. Det är moderatörn som ensam bestämmer den slutliga utformningen av symposiet.

Den vetenskapliga kommittén som under åren bl a består av representanter från de allmänmedicinska institutionerna DLF och SFAM har som jag ser det i sitt samarbete med industrin följt UEMOs deklaration.

Gösta Tibblin
hedersmedlem i SFAM

Allsidig belysning av narkotikafrågor önskas

På ledarplats i Lancet [1] har man nyligen ställt sig positiv till dekriminalisering av cannabis. Detta har föranlett Jacques de Laval att skriva artikeln »Cannabis bör förbli olagligt!» (Läkartidningen 8/96).

de Laval medger förtjänstfullt att hans egen erfarenhet av narkotikamissbrukare är begränsad och han hänvisar också till vederhäftiga publikationer. Därefter underbygger han dock åtminstone delvis sin argumentation med personliga observationer, antaganden och retoriska frågor.

Den debatteknik som används i svenska medier då narkotikafrågor kommer på tapeten är i allmänhet ensidigt fördömande och syftar till att omintetgöra meningsutbyte. Ett lysande exempel härpå utgör

Folkhälsoinstitutets senaste anticannabiskampanj som riktades till ungdomar med hjälp av ironiska, riskförringande texter. En modig och säkerligen välgenomtänkt anpassning till moderna förhållanden för att nå rätt målgrupp. Medier och framstående representanter för vuxengenerationen reagerade dock, som vanligt, på subkortikal nivå och kampanjen kvävdes i sin linda på grund av omfattande protester. Debatten slogs ihjäl innan den ens hann börja.

I ett gränslöst Europa med fri tillgång till alternativ information (och desinformation) via t ex Internet duger inte detta. Sverige är inte längre det lilla avskilda landet där man med hjälp av ett enigt etablissemang och en stark socialpolitik har kunnat styra uppväxande generationer från drogmissbruk med en blandning av selektiv information och skrämselfpropaganda. Den drogliberalism som är på tillväxt i Europa företråds numera av både välutbildade och seriösa analytiker. Man har svårt att tro att Lancet skulle riskera sin vetenskapliga prestige genom att gå ut med ett budskap som är både kontroversiellt och dåligt underbyggt.

Samtidigt har en ny drogvåg enligt massmedierna sett sin början i Sverige. Om vi även fortsättningsvis skall kunna bevara missbrukarrekytningen på en internationellt sett låg nivå krävs istället en höjning av argumentationsnivån. Nyanser måste tillåtas, liksom en öppen debatt. Legaliseringsförespråkarnas argument skall granskas, värderas och vederläggas inom ramen för gällande spelregler. Endast så kan trovärdigheten upprätthållas för en fortsatt restriktiv narkotikapolitik.

Som bibringare av fakta har läkarkåren här en viktig uppgift att fylla. Om det vi nu ser bara är början på en ny drogvåg kan många av de läkare som har en bred allmänhet som sin patientgrupp komma att beröras, på ett eller annat sätt. Det vore därför tacknämligt om Läkartidningen kunde ta initiativ till en allsidig belysning av den aktuella situationen och låta expertisen inom beroendelära och narkotikaforskning framträda för att delge läsekretsen relevant kunskap.

Patrik Gille-Johnson
leg läkare, Stockholm

Litteratur

1. Deglamorising cannabis (Editorial). Lancet 1995; 346: 1241.